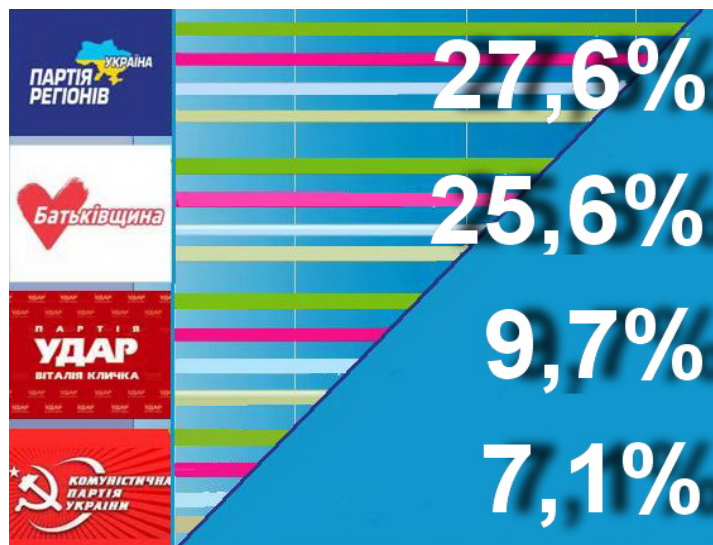

Україна у фокусі

11 – 17 червня

2012 року

ЗМІСТ

<i>I. Огляд політичних подій за тиждень.....</i>	<i>3</i>
<i>II. Аналітична довідка.....</i>	<i>4</i>
<i>Демократичні процеси. Рейтинги політичних партій напередодні виборів-2012: реалії та перспективи</i>	<i>4</i>

I. Огляд політичних подій за тиждень

11
червня

Депутати від фракції «БЮТ-Батьківщина» Юрій Одарченко та Степан Курпіль подали позов до Вищого адміністративного суду України з вимогою визнати недійсними результати голосування за Закон про засади державної мовної політики. Опозиціонери вважають голосування обранців незаконним, тому що воно відбулось з порушенням декількох положень регламенту, зокрема за цей законопроект голосували «мертві душі».

14
червня

Якби вибори проходили на початку червня, то за Партію регіонів проголосувало б 27,6% респондентів, за ВО «Батьківщина» – 25,6%, за партію «Удар» – 9,7%, за Комуністичну партію проголосувало б 7,1% респондентів. Водночас Партія «Україна – вперед!» Наталії Королевської не пододала б прохідний бар'єр у 5% (4,6% опитаних), за ВО «Свобода» готові голосувати 3,1%. Про це свідчать дані загальнонаціонального опитування, проведеного спільно Центром ім. Разумкова та фондом «Демократичні ініціативи» ім. Кучеріва з 31 травня по 6 червня 2012 року.

15
червня

Депутат Європарламенту від фракції «Зелені-Європейський вільний Альянс» Ребека Хармс закликала Європу провести незалежне розслідування «газової справи» Тимошенко. Вона вважає звинувачення проти українського экс-прем'єра необґрунтованими і переконана, що європейські чиновники мусять бойкотувати не Євро-2012, а «режим Віктора Януковича».

II. Аналітична довідка

✓ Демократичні процеси

РЕЙТИНГИ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ НАПЕРЕДОДНІ ВИБОРІВ-2012: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

14 червня було представлено результати загальнонаціонального опитування, проведеного Фондом «Демократичні ініціативи» ім. Ілька Кучеріва та Центром Разумкова протягом 31 травня – 6 червня, яке стосувалося виборчих настроїв населення. Попри те, що рейтинги основних політичних партій не зазнали радикальних змін у порівнянні з аналогічним опитуванням двомісячної давнини, привернув увагу той факт, що правляча Партія регіонів випередила об'єднану опозиційну партію «Батьківщину», до складу якої нещодавно увійшли представники «Фронту змін». Загалом опитування підтвердило, що основна боротьба за голоси виборців ще попереду.

Про що свідчать останні рейтинги основних політичних партій?

Що їм потрібно зробити, аби збільшити рівень своєї підтримки?

Рейтингові флуктуації

Найбільш помітним результатом опитування громадської думки стало те, що Партії регіонів (ПР) вдалося посісти перше місце за рівнем підтримки виборців, випередивши оновлену «Батьківщину». За два місяці правлячій партії вдалося наростити свій рейтинг із 24,5% до 27,6%, тоді як рівень підтримки останньої зменшився на 3% порівняно з сукупним рейтингом двох партій, які її утворили, – з 28,7% до 25,6%. Можна відшукати декілька причин таким змінам. Найбільш очевидною передумовою зростання рейтингу Партії регіонів, вочевидь, став початок реалізації задекларованих Президентом Віктором Януковичем соціальних обіцянок, передусім – повернення грошей ошуканим вкладникам

Ощадбанку СРСР. Попри вочевидь популістський і економічно необґрунтований характер цієї ініціативи, для частини виборців це стало приводом переглянути своє ставлення до правлячої партії. Зниження рейтингу об'єднаної «Батьківщини» може, натомість, мати кілька пояснень. По-перше, експерти й оглядачі неодноразово попереджали, що об'єднання «Батьківщини» та «Фронту змін» радше не лише не дасть кумулятивного ефекту, а й може знизити рейтинг такого об'єднання унаслідок несприйняття частиною виборців з обох боків окремих політиків з іншої партії. Водночас, окрім злиття списків, представники оновленої «Батьківщини» поки не продемонстрували нових методів

ведення політичної діяльності, передусім – у боротьбі з владою загалом та парламентською більшістю, зокрема. Відповідно, значна частина невдоволених владою виборців поки що не задоволена пропозицією існуючої опозиції, не вбачаючи в ній реальної альтернативи нинішній правлячій команді.

Практично незмінним (9% у квітні та 9,7% у червні) лишився рівень підтримки партії «Удар». Очевидно, що її високий рейтинг тримається в основному на особистості її лідера Віталія Кличка, якого багато українців сприймають як «нове обличчя» в політиці. Разом з тим, такий результат демонструє й відсутність потенціалу до зростання її рейтингу та нездатність цієї партії привернути увагу виборців будь-якими іншими методами: вона поки не має ні зрозумілої ідеології, ні чіткої програми діяльності, ні сильної команди. Досить очікуваним стало невелике зростання рейтингу Комуністичної партії України (КПУ) – з 5,6% до 7,1%. Додатковий електорат комуністів склали насамперед розчаровані в Партії

регіонів люди старшого покоління, не задоволені погіршенням соціально-економічного становища й стагнацією відносин із Росією. Єдиною альтернативою для них лишилася КПУ, представники якої, здебільшого голосуючи за вказівками ПР, на словах часто демонструють свою незгоду з вчинками останньої. На грані проходження в парламент опинилася нова партія Наталії Королівської «Україна – Вперед!», яка завдяки масштабній зовнішній рекламі та слабо прихованій агітаційній кампанії в засобах мас-медіа, що в багатьох випадках відбувається за державний кошт, зуміла наростити свою підтримку з 1,4% до 4,6%. Подальше використання ЗМІ як агітаційного майданчику може зрештою дати змогу цій політичній силі подолати 5-відсотковий бар'єр. Практично застиг рейтинг ще однієї опозиційної партії «Свобода» (3% і 3,1%, відповідно), яка ніяк не може модифікувати свій імідж праворадикальної сили, що відштовхує від неї багатьох українських виборців.

Простір для маневру

За умов збереження нинішніх рейтингів основних політичних сил владні й опозиційні партії за пропорційним компонентом можуть набрати приблизно однакову кількість голосів (34,7% у ПР і КПУ та 35,3% у «Батьківщини» та «Удару»). Зважаючи на те, що навіть серед тих, хто зголосився йти на вибори, лише 48,5% остаточно визначилися, за кого голосуватимуть, до дня голосування маятник може серйозно

хитнутися як в один, так і в інший бік. При цьому обом таборам слід шукати нові методи здобуття прихильників, адже неефективність поточних є досить очевидною.

Представники ПР і КПУ мають передусім відмовитися від педалювання потенційно роз'єднувальних питань, таких як статус російської мови, які до того ж, за даними опитування, не належать навіть до першої десятки

пріоритетних для їхніх виборців. Відповідно, важко сподіватися на те, що ухвалення закону про державну мовну політику гарантує ПР будь-який відчутний рейтинговий приріст. Передвиборний соціальний популізм Віктора Януковича, у свою чергу, справді може дати партії влади нових виборців, однак у довгостроковій перспективі ризикує завдати відчутного удару по економічному становищу країни та її населення. Альтернативою могло б стати проведення реальних соціально-економічних реформ, однак сподіватися на те, що правляча команда почне здійснювати їх напередодні виборів після двох років хаотичних і несистемних зусиль у цій сфері, навряд чи варто.

Опозиційні сили, натомість, мають серйозно змінювати свою передвиборну стратегію вже найближчим часом. По-перше, представникам опозиційного табору слід нарешті відмовитися від взаємної критики до часу проведення виборів та продемонструвати своїм потенційними виборцями консолідацію власних зусиль. По-друге, вкрай важливим для них є створення конкретних «історій успіху», які б могли засвідчити їхню спроможність відстоювати свої цілі в умовах авторитарного режиму. Такою історією успіху могли стати події 24 травня, коли опозиційним депутатам вдалося заблокувати голосування за закон про державну

мовну політику, однак їх пасивність під час прийняття цього закону в першому читанні 5 червня майже повністю зруйнувала цю сприятливу нагоду. Відповідно, протягом літа-осені опозиційні сили мають шукати будь-які нагоди для здобуття «маленьких перемог» над владою, адже саме це дасть змогу багатьом їхнім потенційним виборцям «повірити» в здатність опозиції успішно відстоювати свої переконання.

По-третє, вкрай важливим для опозиції є продемонструвати свою якісну відмінність від нинішньої правлячої команди. Найбільш ефективний засіб досягти цього полягатиме в забезпеченні прозорості процесу формування партійних списків і висунення кандидатів на мажоритарні округи. На допомогу опозиції в цьому контексті може прийти загальнонаціональний громадський рух «Чесно», який розпочав кампанію з оцінки кандидатів у депутати за так званими «критеріями доброчесності», усі з яких знайшли свою підтримку в населення України. Реальна співпраця опозиційних сил із рухом «Чесно» під час виборчої кампанії, відповідно, дозволила б їм не лише підвищити професійний рівень своїх майбутніх народних обранців, а й суттєво наростити власний рейтинг. Ця ж можливість відкрита і для провладних партій – якщо вони справді бажатимуть «очистити» свої списки.

Висновки

Таким чином, останнє соціологічне опитування Фонду «Демократичні ініціативи» та Центру Разумкова засвідчило зміну лідера передвиборчих перегонів. Ним знову стала Партія регіонів, яка, вочевидь, отримала електоральні бонуси від початку реалізації соціальних ініціатив Президента. Оновлена «Батьківщина», в свою чергу, поки не змогла отримати кумулятивного ефекту від об'єднання зі «Фронтом змін», більше того – втратила внаслідок цього кілька відсотків. За нинішніх умов обидві сторони мають шанси здобути більшість за пропорційною складовою виборчої системи, однак повинні докласти для цього серйозних зусиль: ПР і КПУ – відмовитися від спроб отримати виборчі бали на суспільно чутливих темах, опозиційні партії – продемонструвати свою спроможність протидіяти ініціативам влади та готовність якісно оновити свою команду до часу проведення майбутніх парламентських виборах.